

Література

1. Капіца Ю.М. Напрями адаптації законодавства України у сфері охорони інтелектуальної власності до законодавства ЄС / Ю.М. Капіца // Право України. - 2005. - №1. - С. 66 - 70.
2. Капіца Ю.М. Питання співвідношення права інтелектуальної власності та права конкуренції у законодавстві ЄС та України / Ю.М. Капіца // Право України. - 2006. - №11. - С. 78 - 81.
3. Рекомендації щодо вдосконалення механізму регулювання цифрового використання об'єктів авторського права і суміжних прав через мережу Інтернет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sips.gov.ua>
4. Бошицький Ю.Л. Удосконалення національного законодавства в сфері інтелектуальної власності: проблеми та перспективи / Ю.Л. Бошицький // Законодавство України: проблеми та перспективи: Зб. наук.праць міжнар. наук.-прак. конф. - К.: Вид-во Європ.ун-ту,-2011. - С.7 - 11.
5. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 29. - Ст. 367.

УДК 347.455.045

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ ДЕПОЗИТНОГО ДОГОВОРУ

Голота О. – ст. 1 курсу, гр. ПРЗМВН-11

Науковий керівник – к.ю.н, доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Аналіз сучасної ситуації на ринку депозитних послуг України свідчить про масове порушення прав вкладників, що обумовлено, на нашу думку, ліквідацією значної кількості комерційних банків протягом останніх трьох років. При цьому, від проблем з поверненням депозитів і грошей з рахунків, банки плавно переходять до тимчасової адміністрації та ліквідації.

Основні проблеми, які потребують негайного розв'язання, та обумовлюють актуальність теми - це повернення депозитів вкладників понад гарантовану суму; повернення вкладів в іноземній валюті за умов різкої зміни курсу; недостатність власних фінансових ресурсів у Фонді гарантування вкладів фізичних осіб; протиправне позбавлення права власності вкладників на депозитні кошти.

За цих умов розміщувати гроші на депозитах стає більш ризикованим, отже виникає нагальна потреба удосконалення чинної системи гарантування депозитів фізичних осіб та законодавства щодо захисту права власності вкладників комерційних банків.

Даний процес має свою законодавчу базу, яка останнім часом динамічно розвивається. Спробуємо проаналізувати тенденції розвитку законодавства України у сфері захисту прав вкладників на повернення свої вкладів та сформулювати відповідні висновки.

Легальна дефініція депозиту представлена у декількох нормативно-правових актах.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» вклад (депозит) - це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [1].

За п. 14.1.44. ст. 14 ПКУ депозит (вклад) - кошти, які надаються фізичними чи юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із законодавством України, або нерезиденту на строк або на вимогу та під процент на умовах видачі на першу вимогу або

повернення зі спливом встановленого договором строку. Залучення депозитів може здійснюватися у формі випуску (емісії) ощадних (депозитних) сертифікатів. Правила здійснення депозитних операцій встановлюються: для банківських депозитів - Національним банком України відповідно до законодавства; для депозитів (внесків) до інших фінансових установ - державним органом, визначеним законом [2].

В Положенні про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами вклад (депозит) - це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [3].

Не зважаючи на незначні відмінності у законодавчих дефініціях «депозиту», принциповим для нашого дослідження є те, що ці грошові кошти підлягають поверненню відповідно до умов договору та закону, в даному випадку договору банківського вкладу (депозитного договору).

За договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором (частина перша статті 1058 ЦК України) [4].

Окрім вищезазначених законів дані відносини регулюються низкою спеціальних нормативно-правових актів.

Оскільки вкладник за договором депозиту є споживачем фінансових послуг, а банк їх виконавцем та несе відповідальність за неналежне надання цих послуг, передбачену частиною п'ятою статті 10 Закону України «Про захист прав споживачів», а саме сплату пені у розмірі 3 % вартості послуги за кожний день прострочення.

Згідно із частиною третьою статті 549 ЦК України пенєю є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання [4].

Пеня є особливим видом відповідальності за неналежне виконання зобов'язання, яка має на меті окрім відшкодування збитків після вчиненого порушення щодо виконання зобов'язання, додаткову стимулюючу функцію для добросовісного виконання зобов'язання.

Окрім того, до моменту вчинення порушення пеня відіграє забезпечувальну функцію, і навпаки, з моменту порушення – являє собою міру відповідальності.

Тобто, в разі неналежного виконання договору банківського вкладу (депозиту), а саме за безпідставністю його неповернення та/або затримки в поверненні, Банк повинен нараховувати та виплатити Клієнту проценти у розмірі, що звичайно сплачується банком за вкладом на вимогу, а Клієнт, для найефективнішого вирішення цієї справи, користуючись своїми процесуальними правами за допомогою суду та/або адвоката, повинен витребувати відповідні документи, які встановлюють розмір процентів за вкладом на вимогу у відповідній банківській установі.

Заслугує також на увагу правова позиція Верховного Суду України з цього питання. З уведенням у дію Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [5]. Попри встановлену цим законом мету – захист прав і законних інтересів вкладників банків, зміцнення довіри до банківської системи України, стимулювання залучення коштів у банківську систему

України – його практичне застосування до неплатоспроможних банків ставить вкладників банку у нерівні умови при відшкодуванні депозитних коштів і призводить до протиправного позбавлення права власності, що суперечить статті 41 Конституції України [6]. А тому з метою забезпечення конституційного порядку у сфері функціонування судової влади в Україні, необхідності дотримання принципів верховенства права, поваги до прав й основних свобод людини, враховуючи ухвалу Вищого адміністративного суду України, а також обговоривши положення Закону, Пленум Верховного Суду України постановив звернутися до Конституційного Суду з конституційним поданням щодо невідповідності Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» нормам Конституції України [7]. Конституційний суд України 12 листопада 2015 року відмовив у відкритті конституційного провадження у справі, таким чином, Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» продовжує діяти без змін.

Виходячи з вищевикладеного, можна об'єктивно констатувати неспроможність Національного банку України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб реально захистити вкладників комерційних банків. Нестача фінансових ресурсів для покриття всіх гарантійних виплат фізичних осіб, призводить до подальшої зневіри населення до банків. При цьому, з метою посилення гарантій прав вкладників необхідним є внесення змін до законодавства щодо посилення контролю за діяльністю банків та ефективною реалізацією Національним банком України своє наглядової функції.

Література

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
2. Податковий кодекс України : Закон України від 02 жовтня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
3. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з з юридичними і фізичними особами : Постанова НБУ від 03.12.2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
5. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4452-17/conv>
6. Конституція України, прийнята Верховною Радою України від 28.06.1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Конституційне подання Верховного Суду України «Щодо відповідності (конституційності) Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» положенням статті 6, частини першої статті 8, частини четвертої статті 13, статей 21, 22, частин першої, четвертої, п'ятої статті 41 Конституції України» від 08.08.2015 р. № 201-2157/0/8-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vl.ko.court.gov.ua/sud1010/186113>

УДК 346.6

ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Бойко В. – ст. 1 курсу, гр. ПРЗмвн-11

Науковий керівник – к.і.н, доцент Очеретяний В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Місце та значення ринку цінних паперів, надзвичайно важливою, адже від ефективного однієї із найважливіших складових фінансового функціонування фондового ринку залежить ринку, в сучасному глобалізованому світі є стабільність як окремо взятої держави, так і світової